

lógiai munkákat és akár az emberekkel való érintkezéséről beszél, akár vihart vagy tájat ír le, minden sorában az átéltség ízét kapjuk meg.

Noha az automobilt errefelé is ismerik, motorkerékpárja mégis mindenütt feltűnést kelt. Óriási utat tett meg vele és a gép a számtalan baleset, esés, zuhanás, törés, gumiszakadás ellenére is végigbirta azokat a lehetetlen utakat, ahol azelőtt csak teve járt. Afganisztánt kivéve, mindenütt szíves volt a nép, különösen azonban Perzsiában. Mindenütt készséggel segítettek rajta, vendégül látták vagy tanáccsal szolgáltak. Perzsiában az is megesett vele, hogy amikor agyonfoltozott kerékgumija már ki tudja hányadszor lyukadt ki az országúton s ő más hiányában biciklipumpával volt kénytelen föl pumpálni, de a fáradtságtól már mozogni is alig tudott, egy arrahaladó paraszt szó nélkül kivette a pumpát a kezéből, elvégezte a munkát s aztán ismét szó nélkül ment tovább.

Kilenc hónapos fogságáról naplószerű feljegyzésekben számol be. A hézagok ellenére is igen eleven képet kapunk az afgánok életéről, igazságszolgáltatásáról. Útjára az a megdölgés indította el, hogy hallgatónak személyes tapasztalatok alapján beszélhessen az idegen országokról. Bőven volt része bennük. *m.*

Karl Angebauer : 15 év Délnyugat-Afrikában. (Dante-kiadás.)

Ez a könyv is abba a sorozatba tartozik, amellyel a kiadó, igen helyes célzattal, a kevésbé vagy egyáltalán nem ismert földterületek mozaikdarabjait akarja szemléltetően a magyar olvasóközönség elé vetíteni. Ez a sorozat voltaképpen folytatása és kiegészítője a válságos időkben megszünt «Világirodalom» c. könyvkiadó «Hat világrész» könyvsorozatának, amely a nemrég elhunyt világhírű afrikautazónknak, Torday Emilnek a

könyvein kívül Nansennek, Shackletonnak, Scottnak, Amundsennek páratlan érdekességű leírásait adta ki.

A Dante-kiadó útikönyvei külsőjükre nézve sokkal impozánsabbak a Világirodalom egykori kiadványainál. A kitűnő kiadói érzék szinte csábító külsővel ruházta fel őket. Belső tartalom tekintetében azonban sokban elmaradnak azoktól. Lehet, hogy ez a szerzőkön is múlik. Mert eddig a nagy tudósokról, kutatókról mindig kisült, hogy kitűnően tudnak írni is, de az oly kevésbé jelentékeny személyiségek, mint például Angebauer úr is, akit csak a kóborlás ösztöne hajt idestova Afrikában, még ha valami érdekes vadászkalandba bonyolódik is, nem képes a látottakat, átértetteket úgy írássá formálni, hogy az olvasó is gyönyörűséget találjon benne. Torday könyveiből megérezzük Afrika lelkét, Angebauer könyve a kisember szűk látókörével zár le epizódokat. Továbbá tele van az ottani nyelv kifejezéseivel, amelyeket kis részben csak később, nagy részükben sohasem magyaráz meg. Ezzel az olvasónak még azt a kis örömet is, amelyet a könyv nyújtani tud, megzavarja.

Lehet azonban, hogy mindezek a hibák a kiadó takarékosága folytán keletkeztek. A képekről ítélve az eredeti könyvet nagyobb terjedelműnek sejtjük. Mind ez, mind pedig az első sorozatban megjelent «Üres zsebbel a világ körül» c. könyv, a kiadó és a fordítók minden ügyeskedése ellenére is, csonkítottak hat.

Mafthényi György.

Martin Johnson : A kannibálok szigetén. (Dante-kiadás.)

Johnson valamikor Jack Londonnak indult el világgörüllő útra a Snark fedélzetén. Már akkor is szenvedélyes fényképész volt. Kalandvágya és az a cél, hogy a kőkorszakbeli primitív-ségben élő kannibálokat mozgófényképen megörökítse, vitte el őt újra a

Csendes óceán szigeteire. Bejárta a félelmes hírű Új-Hebridákat, sokezer méteres filmet csinált és Espiritu Santo szigetén végre tárgyi bizonyítékot is talált a vadak lakomáján: egy emberfejet a tűzben, amely mellől a magnézium fölrobbanó fénye riasztotta el az emberevőket.

Ezeknek a szigeteknek a fenhatóságáért Anglia és Franciaország vetekszik. De hogy egymás köreit ne zavarják, voltaképpen semmit sem tesznek. Csak ha valamelyik fehér ember bajba kerül, ha megölnek valakit, akkor indítanak büntető expedíciót. Hadihajó vonul a sziget elé és órákig bombázza. Ezenkívül a fehér embertől csak puskát, dohányt és betegségeket kapnak a vadak, egyébként teljesen ősi elhagyatottságukban élnek. Kunyhók a világ legkezdetlegesebb építkezései, a kényelmet hírből se ismerik, a puszta földön alusznak. A hittérítők munkája teljesen meddő. Harmincévi munka eredménye 10—15 «megtérített» s ezek is nyomban visszaköltöztek régi falujukba, mihelyt a hittérítő elhagyta őket. Vallásukra csak néhány fából faragott «devil-devil» utal, amelyek előtt vad táncokat járnak. Mindenki tudja és beszéli róluk, hogy emberevők, de embert enni senki se látta őket, mert csak titokban hódolnak ennek a gasztronomikus élvezetnek. Johnson rajtacsípte őket, de a «hosszú disznó»nak, ahogy az embert szellemesen elnevezték, már csak a koponyáját találta meg a tűzben.

Fáradságos és életveszélyes kalandozásait, akárcsak annakidején Jack London, felesége kíséretében tette meg. Kár, hogy az írásművészetben is nem bizonyult Jack London tanítványának. Mert könyvének «tárgya» érdekes ugyan, de szemléltető ereje, szuggesztivitása bizony elég halvány. Lehet azonban, hogy manap, amikor mind többen kedvelik meg az olyan írásokat, amelyek nem hagynak mély nyomokat maguk után, Johnson cse-

vegő, könnyed hangja úgynevezett általános tetszést fog aratni. A kifogástalan magyarságú fordítás Halász Gyula munkája. *m-i.*

Kovácsnay Erzs: Asszony és feleség. Regény. Ének a szerelemről. Újabb változat a szerelmi háromszög kimeríthetetlen témaköréből. Puhább, simább, finomabb, mint amilyenekhez regényirodalmunk átlaga hozzászoktatott, de nem kevésbé banális. A szerelem, ahogyan finom női íróasztal mellett látják: álmélkodó csodálkozással, misztikus tisztelettel, romantikus ábrándozással. És ahogyan elmesélik: folyékonyan és «gondtalanul, ismert akkordok szárnyain».

Ime: Egy szőke és egy barna úr unatkozik. A szerelmi bonyodalom a barna úr körül szövődik. Negyvenéves, példás férj, két szép gyermek atyja, jó gazda, derék, művelt úr. Lélektani megokolás: nagy kék kalap, sötétzöld, nagy szemek, három kedves gödröcske az arcon, selyemharisnyás karcsú láb, kesztyűtlen pici kéz, lány alt hang. S hogy a lelkieknek is jusson valami: diákkori emlék még abból az időből, amikor e kedves requisitumokért hősünk először lelkesedett, csak hogy akkor ezeket még a szép fiatal özvegy édesanyja hordozta. Azután: átábrándozott éjek, véletlen találkozás, rendezvous, féltékenység s «az érett férfi mindent átfogó, komoly, nagy szenvedélye, mit nem állíthat meg már józanész, becsület, családi boldogság», mert: «a szerelem nem ismer akadályt, nem ismer lehetlent, nem ismer rendszert és nem ismer mértéket. És nem ismer lemondást.» De mintha mégis: az író kényes erkölcsi érzéke, két asszonyba, az asszonyba és feleségbe transzponálva, mégis megzabolazza ezt a — szavakkal oly ijesztővé táplált — mindenható szenvedélyt. «És az asszony bólint és odahajítja fejét az ura vállára.»

Az író tolla elsiklik a problémák